

Република Србија
Министарство унутрашњих послова
Секретаријат
02/8 број: 072-60/25- 5
Датум: 14.5.2025. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
Београд

7 oge6.

Пријављено:	21.05-2025	
Ојед.сектор:	Број пр.закт	Прилог
4115	9	13486

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Београд
ул. Делиградска бр. 16

Веза: Ваш број 4115-9/25, деловодни број 5730 од 4.3.2025. године

Поводом Вашег извештаја о надзору над принудним удаљењем странаца током 2024. године, упућеног Министарству унутрашњих послова Републике Србије, обавештавамо Вас да су полицијски службеници Дирекције полиције, Управе граничне полиције, извршили одговарајуће провере и сачинили извештај који Вам се доставља у прилогу.

Прилог: Копија извештаја УГП 03.5. број 26-196/2025 од 25.4.2025. године

26M
В.Д. СЕКРЕТАРА МИНИСТАРСТВА

Вељко Одаловић

Република Србија
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
ДИРЕКЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ
Управа граничне полиције
03.5. број: 26-196/25
25.04.2025. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд
011/2740723

ВРЛО ХИТНО

ДИРЕКЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

- в.д. директору полиције, генералу полиције,

О в д е

Веза: Ваш допис 03 број 2939/25, акт Кабинета министра 01 број 072-60/25 од 13.03.2025.године и допис Заштитника грађана број 5730 од 04.03.2025. године

Поводом вашег дописа горњи број и датум и Извештаја Заштитника грађана о обављеним надзорима над поступцима принудног удаљења странаца и препорукама за унапређење поступања органа достављамо вам преглед мера и радњи које су предузете по препорукама за отклањање уочених недостатака:

ПРЕПОРУКА

НПМ указује да је боравак на свежем ваздуху лица лишених слободе од изузетног значаја за њихово ментално и физичко благостање, с обзиром да већину времена проводе у затвореном простору са ограниченим приступом природном светлу и свежем ваздуху. Боравком на отвореном би требало да се омогући вежбање, опуштање, свеж ваздух и изложеност сунцу. С тога, НПМ изражава очекивање да ће руководство Прихватилишта Димитровград обратити нарочиту пажњу на поштовање права странаца на боравак на свежем ваздуху у трајању од најмање два сата дневно.

Поводом наведене препоруке, обавештавамо вас да је у оквиру пројекта Подршка у управљању миграцијама и јачање граничне контроле извршена анализа постојећих капацитета и потреба за унапређење смештајних капацитета Прихватилишта за странце у Пландишту и Димитровграду, те да су у оквиру пројекта у наведеним прихватилиштима завршени радови на проширењу круга око објеката и бетонирање дела објекта са постављањем спортског мобилијара, што је створило додатне могућности за спортско-рекреативне активности и дужи боравак на свежем ваздуху.

ПРЕПОРУКА

НПМ поново истиче да је, када странци не разумеју језике које користе полицијски службеници, сам поступак отежан и потенцијално ствара неразумевање у вези са питањима која су од значаја како за сам поступак који се према странцу спроводи тако и за странца. Истовремено, помоћ преводилаца у комуникацији умногоме олакшава рад службеника који обављају удаљење или на други начин поступају према странцу.

Коришћење помоћи других странаца није потпуно одговарајуће решење, већ је потребно користити услуге квалификованих преводилаца, чему говоре и стандарди Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ):

ЦПТ такође подсећа да страни држављани које је полиција ухапсила треба да, од самог почетка лишења слободе, уживају заштиту основних заштитних мера од злостављања током притвора, посебно права да обавесте трећу страну о свом притвору, да имају приступ адвокату и лекару и да буду систематски и потпуно информисани о својим правима, својој правној ситуацији (укључујући разлоге за притвор) и поступку који се примењује на њих, уз помоћ квалификованог тумача ако је потребно.

Уважавајући наведену препоруку у претеклом периоду кад год је за то било потребе коришћене су услуге и помоћ преводилаца или полицијских службеника са знањем појединих иностраних језика. Најчешће су то били турски, шпански, руски и арапски језици. Међутим, као што вам је добро познато, реалан проблем у пракси је ангажовање преводилаца на неке специфичне језике као што су : урду, пашту и слични, за које нема расположивих преводилаца и лица са знањем тих језика у Републици Србији. У тим случајевима користи се обично помоћ неког од сународника лица које је смештено у Прихватилиште за странце, а које познаје поред свог и неки нама ближи страни језик типа енглески или француски, па се комуникација де факто одвија преко посредника.

Такође, у досадашњој пракси рада припадника Управе граничне полиције на целој територији Р Србије као јако добро, корисно и ефикасно решење за уклањање језичких баријера у пословима са странцима показала су се и разна софтверска решења доступна путем мобилних телефона уз помоћ којих се брзо и лако симултано преводи жељена реченица, текст, информација странцу на различите језике које странац изјави да разуме.

Уважавајући наведену препоруку у претходном периоду као што знате превели смо и на огласну таблу у прихватилишта за странце окачили „Кућни ред“, односно правила боравка странаца на више различитих специфичних језика, као и разлоге због којих се лица налазе смештена у прихватилишту за странце у складу са чланом 87. Закона о странцима.

ПРЕПОРУКА

НПМ констатује да раније уочени недостаци у приступу странаца који су у поступку принудног удаљења правној помоћи и даље нису отклоњени. Супротно међународним стандардима, ова категорија лица нису потенцијални корисници бесплатне правне помоћи.

Законом о бесплатној правној помоћи („Сл. гласник РС“ број 87/2018), ирегуларни мигранти, односно странци који чекају принудно удаљење, нису овим законом прописани као категорија лица који могу бити корисници бесплатне правне помоћи и не могу бити корисници услуга бесплатне правне помоћи у складу са чланом 4. Закона о бесплатној правној помоћи.

Услуге бесплатне правне помоћи, односно средства за наведену намену обезбеђују се на начин да половина неопходних средстава пада на терет локалне самоуправе на чијој се територији и подноси захтев (што би у нашем случају било на општинама Палилула-Београд, Димитровград и Пландиште), а друга половина пада на терет Министарства правде РС.

До измене постојећег Закона о бесплатној правној помоћи („Сл. гласник РС“ број 87/2018), или доношења новог Закона о бесплатној правној помоћи нисмо у стању да овој категорији лица исту и обезбедимо на горе наведен, односно препоручен начин.

Као једино могуће, прелазно решење, а уз вашу несебичну помоћ и сарадњу одштампали смо листу заинтересованих адвоката за пружање правне помоћи штићеницима смештеним у неком од прихватилишта за странце која се налази доступна сваком лицу у сваком од три прихватилишта за странце. Штићеници се приликом смештања од стране полицијских инспектора усмено поучавају о праву и начину како да остваре правну помоћ уколико им је неопходна и уколико за то имају средстава.

Напомињемо да се за штићенике који немају новчаних средстава правна помоћ одвија посредством различитих невладиних организација које поседују сопствена средства и правнике, те имају искуства у пружању правне помоћи.

ПРЕПОРУКА

НПМ већ неколико година указује на недостатке у пружању здравствене заштите у прихватилиштима за странце и сматра ово најважнијим проблемом у вези са условима за боравак странаца у прихватилиштима.

ИНФОРМАЦИЈА

НПМ би желео да од Министарства унутрашњих послова добије нове информације о предузетом у циљу отклањања недостатака у пружању здравствене заштите странцима у прихватилиштима за странце.

Будући да сви наши напори у претходном периоду да се обезбеди здравствена заштита у прихватилиштима за странце нису дали резултате, дана 05.03.2025.године, у Прихватилишту за странце у Падинској Скели одржан је радни састанак са представницима Комисије за спречавање тортуре Министарства унутрашњих послова Републике Србије коју су предводили председник Комисије, господин
и саветник министра унутрашњих послова, господин

На наведеном састанку било је речи о свим проблемима који се јављају у раду Прихватилишта за странце и поступању по свим ранијим препорукама које смо од НПМ добијали.

Како је проблем здравствене заштите препознат као један од кључних, од стране председника Комисије, господина информисани смо о постојању недавно склопљеног Уговора о сарадњи и пружању здравствених услуга између Министарства унутрашњих послова и Министарства здравља Републике Србије.

У складу са тим у просторијама Министарства унутрашњих послова одржан је састанак на коме су присуствовали поред господина и представника Управе граничне полиције и представници Министарства здравља, на коме је показана добра воља да се започне са пружањем минимума здравствене заштите и неге страним држављанима смештеним у прихватилишта за странце, а Управа граничне полиције је упутила званичан допис Министарству здравља како би се наведени уговор изменио и допунио те обухватио и штићенике прихватилишта за странце.

ПРЕПОРУКА

НПМ истиче да недостаци у поступку враћања на које је указивао Министарству унутрашњих послова, а који могу довести до повреде Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака још увек нису отклоњени и поред досадашњих указивања на овај проблем и упућених препорука.

ИНФОРМАЦИЈА

НПМ би желео да од Министарства унутрашњих послова добије информације о мерама које су у међувремену предузете ради поступања по препоруци о којој је било речи у тексту.

Министарство унутрашњих послова, односно Управа граничне полиције имала је жељу да кроз програм „Швајцарска помоћ у Миграционом менаџменту за период 2024-2028“ организује и одржи низ семинара и обука за полицијске службенике запослене по линији странаца на целој територији Републике Србије, а који се односе на сагледавање испуњености услова за доношење решења о враћању у сваком конкретном случају, имајући у виду чињеницу да је при сваком поступку доношења решења о враћању неопходно да сваки полицијски службеник сагледа и оцени да ли је испоштовано начело забране враћања (*non refoulement*) тј. да у сваком конкретном случају не постоје сметње наведене чланом 83. Закона о странцима. Међутим од стране Швајцарске Конфедерације тај предлог је одбачен као непотребан.

Са друге стране, у Управи граничне полиције, у оквиру Канцеларије за азил, постоји Одсек за прикупљање и документовање података о земљама порекла. Они за потребе вођења својих поступка прикупљају са различитих страна и извора информације о земљама порекла и стању у тим државама. Приликом принудног повратка странца из прихватилишта за странце у земљу порекла у сваком конкретном случају затражиће се мишљење конкретног Одсека о тренутном стању и условима у његовој земљи.

Напомињемо да је Министарство спољних послова Републике Србије требало да изради иницијативу тј. предлог за израду „Листе сигурних држава порекла“, коју би усвојила Влада Републике Србије, а што није покренуто од 2018. године и ступања на снагу Закона о азилу и привременој заштити и Закона о странцима.

У складу са обавезом Министарства унутрашњих послова да Заштитника грађана обавести о поступању по његовим препорукама, достављамо вам припремљен део одговора за Заштитника грађана, а у ком су наведене мере које су предузете од стране Министарства унутрашњих послова Републике Србије, односно Управе граничне полиције, у циљу унапређења поступања органа и отклањања уочених недостатака.

НАЧЕЛНИК УПРАВЕ
пуковник/полиције

